

Osvobodilni upori na Primorskem

Založba »Borec« v Ljubljani podpira načelno in gmotno pobudo, da bi izšla knjiga spominov in dokumentacijskega materiala o raznih ilegalnih puntarskih gibanjih slovenske narodne manjšine v Italiji od 1918 pa do druge svetovne vojne. To naj bi bila po zamisli uredništva te knjige neke vrste zgodovina »narodnoosvobodilnih bojev Slovencev in Hrvatov v Italiji v medvojnem obdobju«. To pobudo še bolj osvetljuje dejstvo, da je taista založba lani izdala knjigo »Preporodovci«, o upornem vrenju slovenskih srednješolcev proti Avstriji, tik pred prvo svetovno vojno, in ki so jih tudi zadele zaporne kazni avstrijskega tribunala.

Ena najmočnejših in najbolj dolgotrajnih slovenskih ilegalnih primorskih organizacij pod fašistično Italijo, ki se je spoprijemala v ilegalnih podtalnih sabotažnih dejanjih in v pravem gverilskem bojevanju z oboroženimi fašisti, je bila T.I.G.R. Nastala je raznih brezimnih ilegalnih gibanj in organizacij in je v letih po Bazoviči prevzela ime TIGR od ilegalne organizacije na Pivki in na notranjskem Krasu, ker so obsežne v tej nekoliko romantični kratici začetne črke mest in pokrajin, ki so v njih prebivali pod fašizmom Slovenci in Hrvati v Italiji (Trst, Istra, Gorica, Reka).

O TIGR-u se v povojni Sloveniji ni pisalo. Zdaj pa zgodovina te organizacije zanima seveda primorske Slovence obakraj državne meje, pa tudi jugoslovanske narode, ker so vsa ta puntarska gibanja Slovencev in Hrvatov v Italiji med dvema vojnama, zlasti pa še vodilne ilegalne organizacije TIGR dokaz, kako je jugoslovanskim narodom, kjerkoli živijo, tudi zunaj državnih mej, prirojeno, da se upirajo, in da se zavojevalcem ozemelj, naseljenim po enem izmed jugoslovanskih narodov, ne obetajo nič kaj mirni časi pri takem puntarskem prebivalstvu.

Prav te dni pa poteka 30 let, kar je v Mali gori nad Ribnico padel v boju dne 13. maja 1941 eden izmed glavnih voditeljev TIGR-a Danilo Zelen. Bil je doma iz Senožec na Krasu, študent strojne tehnike univerze v Ljubljani, ki se je od 1928 nenehno bojeval s skupino pravcev gverilcev po vseh krajih Primorske pod Italijo. V dveh velikih procesih (bazoviški 1930 in decembrski 1941 proti vsem slovenskim političnim skupinam v takratni fašistični Italiji) in še v drugih manjših procesih pred posebnim fašističnim tribunalom so grmeli fašistični državni tožilci, ob velikanskem protislovenskem in protihrvaškem hru-pu vesoljnega fašističnega tiska, proti sabotažnim akcijam, atentatom, napadom s strelnim orožjem in atentatom proti prometnim sredstvom.

Danilu Zelenu se je posrečilo spraviti v enotno ilegalno skupino ne samo slovenske in hrvaške narodno zavedne ljudi, ampak tudi izrazito ideološke skupine katoličanov, komunistov in ljudi drugih političnih prepričanj. Sodelovanje Pinka Tomažica, Dujca in drugih slovenskih primorskih komunistov nekaj časa pred ustanovit-

Je možna obnovitev fašizma v Evropi?

Zadnji čas se v Italiji veliko govori in piše o poskusu fašističnega puča, ki ga je baje pripravljaval Borghese s skrajno »zunajparlamentarno« desnico. Ta Borghese je nekam izginil, aretirali pa so skupino njegovih pristašev. Nekateri so videli v tem dozdevnem pripravljanju fašističnega udara veliko nevarnost za italijansko demokracijo, drugi pa menijo, da je vse skupaj zelo pretirano iz raznih posebnih političnih ozirov s strani nekaterih strank ali celo iz razlogov zunanje politike (Titov obisk, za katerega je bilo baje treba pripraviti protifašistično »vzdušje«).

Pri tem pa se je treba vprašati, ali v Italiji in sploh v Evropi obstoji nevarnost za obnovitev fašizma? Popolnoma zanikati tako nevarnost bi bilo lahkomišelnost, pretiravati jo pa je škodljivo. Da bi lahko prišel fašizem v Italiji ali v Nemčiji legalno spet na oblast, ni verjetno in je dejansko skoro nemogoče. Pač pa bi se lahko zgodilo, da bi prišel fašizem v Italiji ali v kakšni drugi državi na oblast z državnim udarom v primeru kake velike politične zmede, kot se začenja kazati v Italiji, ko vsak vleče na svojo stran in le še malokdo misli na celoto. V takih razmerah, ko bi izgledalo, da bo postala država plen skrajne, neodgovorne demakokije, bi se znalo zgoditi, da bi izkoristili priložnost skrajni desničarji ob pomoči vojaških krogov, politikov in gospodarstve-

vijo OF in narodnoosvobodilni boji seveda ni godila ideološko dogmatičnim duhovom. Že leta 1935 pa je izvršni odbor KPI v emigraciji, verjetno po navodilih Kominterne, podpisal pakt s TIGR-om, ki je v njem KPI izjavila, da priznava pravico do samoodločitve Slovencev in Hrvatov v Italiji. Mimo Grieca in Gennara je podpisal to izjavo še delegat KPI za Julijsko krajino Visintin, za slovensko ilegalno organizacijo pa Zelen in druga dva člana vodstva.

Ko je zbruhnila druga svetovna vojna 1939, je TIGR še bolj okrepljen svoj boj prot fašistični Italiji, da bi opozoril nefašistične države na nereseni problem slovenske in hrvaške narodne manjšine v Italiji.

Te dni se tridesetletnice Zelenove smrti v boju spominjajo Slovenci z ene in druge strani državne meje. Živ je skoraj še ves rod, ki je doživljal boj Danila Zelena, z njim sodeloval in občutil na svoji koži mučilno maščevalnost in sovraštvo fašistične Italije. Antifašistična Italija v emigraciji in podtalna v Italiji je poznala prav dobro Danila Zelena in njegovo ilegalno organizacijo, ki je bila eden izmed posebno krepkih členov antifašistične fronte italijanskih političnih strank proti fašistični pošasti.

Pozdraviti je sedanjouvidevnost slovenskih uradnih krogov, da znajo ceniti upornost Slovencev in Hrvatov pod Italijo med dvema vojnama. Saj so šli po stari tradiciji jugoslovanskih narodov.

nikov, ki bi podlegli paniki. To bi se lahko zgodilo tudi v kakšni drugi državi. Taka država bi postala po fašističnem udaru kotišče tudi za druge fašizme v Evropi, ker bi se tam pripravljali, šolali in vežbali fašisti iz raznih držav ter bi dobivali podporo za svoj propagandni tisk in svoje akcije. Za prvo fašistično državo bi lahko sledila druga in tako naprej, kot pri širjenju kuge. To so dokazali dogodki med obema svetovnima vojnama. Zato je treba odločno preprečiti že prvi fašistični udar in s političnim prosvetljevanjem ter demokratično vzgojo dokončno odpraviti nevarnost fašizma, pa naj si nadene kakršnokoli ime in naj se pojavi kjerkoli.

— o —

50-letnica marežanskega upora

V nedeljo, 15. t.m., so v Marezigah, slovenski istrski vasi nedaleč od Kopra, slovensko obhajali 50-letnico znanega marežanskega upora proti fašistom. V dvorani Zadrugne doma je najprej bila slovenska seja koprške skupščine, ki se je poleg drugih gostov udeležil predsednik slovenske vlade Stane Kavčič.

Predsednik koprške skupščine Miro Kocjan je kratko orisal razvoj koprške občine in celotne slovenske obale v povojnem času. Koper, ki je bil še do leta 1954 majhno in nerazvito mesto, šteje danes nad 20 tisoč prebivalcev ter ima sorazmerno močno industrijo, razvit turizem in promet. Predsednik Kocjan je poudaril, da imata Koper in vsa slovenska obala velike možnosti za nadaljnji razvoj, in je tudi nakazal nekaj smernic, po katerih bo delovala koprška skupščina. Na seji so podelili nagrade 5 občanom, ki imajo posebne zasluge na raznih področjih gospodarskega, kulturnega in sploh družbenega življenja.

Na velikem zborovanju, ki je bilo na prostem, je zatem govoril predsednik Stane Kavčič, ki je najprej poudaril velik moralno-politični pomen marežanskega upora za ves protifašistični boj slovenskega ljudstva na Primorskem in tudi v ostalih slovenskih pokrajinah. Kavčič je nato omenil sedanji politični in gospodarski položaj v Sloveniji ter Jugoslaviji ter naglasil pomen ustavnih sprememb za nadaljnji samostojnejši razvoj posameznih jugoslovanskih narodov, kar je tudi jamstvo za utrditev jugoslovanske samoupravljalvske skupnosti same. Na koncu pa je kot poslanec koprškega področja govoril o perspektivah nadaljnega razvoja slovenske obale.

Proslava 50-letnice marežanskega upora je bila združena s proslavo 30-letnice ustanovitve Osvobodilne fronte.

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 23. maja, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rčljanu; 9.45 Glasba za harfo; 10.00 Mercerjev godalni orkester; 10.15 Poslušali boste; 10.45 Za dobro voljo; 11.15 Oddaja za najmlajše; 11.35 Ringaraja za naše malčke; 11.50 Vesele harmonike; 12.00 Na božna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj...; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 R. Simoni »Zaton«. (Prevedla J. Kosmačeva - RO); 17.40 Revija zborovskega petja; 19.45 Bednarik »Pratika«; 19.00 Lahka glasba; 19.30 Filmska glasba; 20.00 Sport; 20.30 Naši kraji in ljudje v slovenski umetnosti; 21.00 Semeni plošče; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba.

♦ PONEDELJEK, 24. maja, ob: 11.40 Radio za šole (za srednje šole); 12.10 Pomenek s poslušavkami; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tržaški mandolinski ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Radio za šole (za srednje šole); 18.50 Deželni skladatelji. Kogoj: Andante (violini Ozim, pianist Lipovšek); Samospeli (sopr. Olga Jež, pianist Jakob Jež); 19.10 »Odvetnik za vsakogar«; 19.15 Zbor »Antonio Illersberg«; 20.00 Športna tribuna; 20.35 Glasbene razglednice; 21.00 Kulturni odmevi; 21.30 Slovenški solisti.

♦ TOREK, 25. maja, ob: 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.10 Bednarik: »Pratika«; 12.25 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce; 18.15 Umetnost; 18.30 Komorni koncert; 19.00 Otroci pojo; 19.10 Zgodbe iz življenja v ladjedelnici; 19.25 Mešani zbor »Ljube Bratuž« iz Gorice; 19.40 Glasbeni best-sellerji; 20.00 Sport; 20.30 Donizetti: »Ljubezenski napitek«, opera v 2 dejanjih.

♦ SREDA, 26. maja, ob: 11.40 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol); 12.00 Pianist Garner; 12.10 Brali smo za vas; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol); 18.50 Koncertisti naše dežele; 19.10 Higiiena in zdravje; 19.20 Jazzovski ansambli; 19.40 »Gor in dol po sred' vasi«; 20.00 Sport; 20.35 Simf. koncert; 21.20 Za vašo knjižno polico.

♦ ČETRTEK, 27. maja, ob: 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Saksofonist Coleman; 12.10 Po družtvih in krožkih: Prosvetno društvo »Srečko Kosovel« iz Ronk; 12.25 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce; 18.15 Umetnost; 18.30 Ban: Srečko Kumar in njegov zbor; 19.10 Pisani balončki, rad. tednik za najmlajše; 19.30 Izbrali smo za vas; 20.00 Sport; 20.35 R. di S. Secondo: »Poveljnik morja in duš«. (Prevedla N. Konjedičeva - RO); 21.35 Zabavni orkester italijanske Radiotelevizije; 21.55 Nežno in tiho.

♦ PETEK, 26. maja, ob: 11.40 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol); 12.15 Slovenska ljudska umetnost in obrt; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol); 18.50 Sodobni slovenski skladatelji; 19.25 Vokalni kvartet in tretet vodi Vrabc; 19.40 Novosti v naši diskoteki; 20.00 Sport; 20.35 Gospodarstvo in delo; 20.50 Koncert operne glasbe; 21.35 Folklorni plesi.

♦ SOBOTA, 29. maja, ob: 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Veseli motivi; 12.10 Tone Penko: Skrivnostni svet žuželk; 12.25 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Oddaja za avtomobiliste; 16.10 Opetne melodije; 16.30 Dekameron »Martellino« (G. Boccaccio - A. Budal - L. Reharjeva). Izvajajo dijaki slovenskih višjih srednjih šol v Trstu; 16.50 Znani pevci; 17.20 Za mlade poslušavce; 18.15 Umetnost; 18.30 Nepozabne melodije; 19.10 Družinski obzornik; 19.30 Otroški zbor RTV Beograd; 20.00 Sport; 20.50 »Probleme je treba reševati zakonito in po predpisih« (M. Pugelj - B. Grabner - RO).

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. • Reg. na sodišču v Trstu dne 20. 4. 1954, št. 157 • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna Graphis, Trst

NASVETI IN OPOMINI

Politični odnosi med Washingtonom in Pekingom se nahajajo že kaka dva meseca v stanju popuščanja in medsebojnega iskanja. To napol uradno Nixonovo politiko pozdravljajo z velikim veseljem tudi nekatere socialistične države, članice varšavskega pakta.

Med te države spada tudi Romunija, katere voditelji vztrajno poudarjajo pravico vseh držav do samostojne politične linije in sebi prikladne uprave na vseh stopnjah. Še posebej se za tako samostojno smer in nza nevmešavanje v notranje zadeve drugih držav zavzema romunski ministrski predsednik Ceausescu, ki je imel pred nedavnim časom tudi daljše razgovore z ameriškim predsednikom Nixonom. Romunija in Združene države so navezale tesnejše politične in trgovinske zveze. Obenem je Ceausescu nagovarjal Nixon, naj čimprej naveže široke in tesne stike s Kitajsko, čeprav predstavlja druga kitajska republika, Formoza, ovire za te stike.

Obe svetovni velesili, Amerika in Kitajska, morata poiskati skupno politično pot v interesu svetovnega miru, trdijo romunski in drugi državniki. Opozarjajo tudi na stalno rastočo moč Sovjetske zveze. V Sredozemlju ima veliko vojno mornarico, v Indijskem oceanu in na Cejlonu številna letalska oporišča. V sodljivih izstrelkih je pa baje že prehitela Združene države.

SAMO V ZNAMENJU POLITIČNEGA REALIZMA

V Vidmu je izšla prva številka nove revije za kulturne, politične in gospodarske zadeve naše dežele »Il Punto«. Ureja jo Carlo Alberto Bonesi. Revija bo izhajala mesečno. Letna naročnina znaša 5000 lir. Revija prinaša med drugim članek o vprašanju nekdanje cone »B« po Titovem obisku v Rimu in meni, da je treba pri dokončni rešitvi tega vprašanja realistično izhajati iz dejstva, da je Italija izšla iz druge svetovne vojne kot premaganka, Jugoslavija pa kot zmagovalka, in da se upošteva politično težo obeh držav in da gre predvsem za to, da prebivalstvo na obeh straneh prispeva k skupni blaginji. Ne sme se popuščati nacionalnim skrajnejšem.

Mednarodno srečanje Pen Kluba v Portorožu

V Portorožu se je zaključilo večdnevno mednarodno srečanje Pen Kluba, svetovne pisateljske organizacije. Priredil ga je slovenski center Pen Kluba, udeležilo se ga je 240 pisateljev iz 34 držav, ti so pa predstavljali še večje število centrov, kajti pisateljska organizacija ni organizirana po državah ampak po literaturah. V Sloveniji se je vršil že leta 1965 mednarodni kongres na Bledu. Tokrat je šlo za občasno srečanje, kjer razpravljajo o literaturi in položaju pisatelja v svetu. Tema, ki je privabila toliko odličnih udeležencev, je bila posvečena vprašanju: »Zakaj pišemo?« Vprašanje so razčlenili na štiri okrogle mize. Znani filozof in pisatelj Avstrijec Ernest Fischer je govoril o ustvarjalnem pisanju kot subjektivnem izrazu ali kot sredstvu moralne in socialne akcije. Hrvat Antun Soljan je predsedoval okrogli mizi z naslovom: »Pisanje kot negacija smrti«,

Oglašajo se pa v samih Združenih državah glasovi proti taki politiki. Obrambni minister je prav odločno nastopil proti zblizanju Amerike s Kitajsko. Nixona opominja, naj ne naseda sirenskimi glasovom o splošnem bratstvu.

Če bodo Združene države vzpostavile katere trgovinske stike s Kitajsko, pravi minister Laird, bo Mao že na kakšen način dobavljal ameriško blago Sovjetom, ki se bodo še bolj okrepili v tekmi proti Ameriki.

Po mnenju večine svetovnega tiska so pa prav take spodbude, kakor tudi opomini za odnose med Belo hišo in Kitajsko še preuranjeni.

OPOZORILO AVTOMOBILISTOM

den naših zvestih bralcev iz dolinske občine nas je opozoril na problem, ki zadeva avtomobiliste, ki so kakorkoli telesno ovirani (s hrbti, protezami itd.). Pri redni reviziji vozniških dovoljenj se namreč dogaja, da takti avtomobilisti odlašajo s pregledi in se javijo pri lt. Avtomobilističnem klubu šele malo pred iztekom roka. Toda od tam jih pošljejo na specialne zdravniške preglede, ki se lahko zavlečejo tudi za mesec dni in še precej več. V vseh tem času pa ne smejo voziti avta dokler ne dobe pozitivnega zdravniškega potrdila.

V interesu takih avtomobilistov je torej, da se vedno čimprej prijavijo za preglede in da imajo tako dovolj časa za vse zdravstvene preglede, preden se izteče rok veljavnosti vozniških dovoljenj.

V imenu vseh takih avtomobilistov se zahvaljujemo bravcu, ki tudi sam spada v to kategorijo voznikov, za prijazno opozorilo.

Uredništvo

ŠOLSKI ZAKLJUČEK

Po vsej državi se bo letošnji šolski pouk končal dne 9. junija. Šolske klopi bo zapustilo štiri milijone 900 tisoč osnovnošolskih otrok, dva milijona 600 tisoč dijakov nižjih in en milijon 500 tisoč višjih srednjih šol.

Zaključna ocenjevanja bodo borala biti objavljena že 13. junija. Naslednji dan so na vrsti izpiti na osnovnih in nižjih srednjih šolah. Mature se bodo pa začele dne 1. julija. V vsej državi je zanje priglasišenih 235 tisoč kandidatov iz višjih srednjih šol.

»Trajnost kot kriteriji vrednotenja«. Ameriški pisatelj in predsednik ameriškega Pen Kluba Charles Flood je govoril o vprašanju, ali je književnost nadomestilo za religijo in moralne sisteme, medtem ko je francoz Robbe-Grillet orisal temo: »Ustvarjalno pisanje kot sredstvo za navezovanje stikov skozi čas in prostor«.

Debat se je odeležilo zelo veliko število pisateljev. Vendar, poleg izredno bogate tematike in doprinosu posameznih pisateljev v diskusijah, so bili plodoviti tudi stiki med udeleženci različnih svetovnih nazorov, ki so prišli iz različnih kulturnih okolij in političnih ustrojov. Se zlasti pomembna je bila prisotnost močne ruske delegacije. Rusi niso člani Pen Kluba in se zelo redko udeležujejo — kot opazovalci podobnih prireditev. Značilno je to, da so se zadnjič

(nadaljevanje na 6. strani)

Odprto pismo:**Slovenski dijaki o radiu Trst A**

Kot smo sporočili prejšnji teden, objavljamo tokrat odprto pismo, ki so nam ga poslali dijaki slovenskega klasičnega in znanstvenega liceja v Trstu o slovenskih oddajah tržaške radijske postaje, ker se nam zdi obravnavana tema izredno zanimiva in važna. Prav bi bilo, če bi nam o istih argumentih pisali tudi naši bravci, saj bi vodstvo tržaške radijske postaje pri bodočem programiranju na tak način razpolagalo z željami širšega kroga svojih poslušavcev.

Uredništvo

Ob okupaciji smo izrazili tudi svoje kritike do ustanov, ki poleg šole nosijo glavno odgovornost za slovensko kulturno stvarnost na Tržaškem. To pismo je sad našega tedanjega in poznejšega dela.

Slovenski Radio po našem mnenju ne ustreza dovolj pričakovanjem in vlogi, ki mu je dodeljena v okviru manjšinskega življenja. Priznavamo, da se je naša postaja že precej izboljšala in da to tudi stalno skuša, vendar še vedno opazamo hude pomanjkljivosti. Morda naša kritika lahko prispeva k razširitvi slovenske radijske publike. Zavedamo se, da je naša postaja močno vezana in odvisna, ter da je njena svoboda dokaj omejena, je pa tudi res, da se mora vztrajno in odločno boriti za lastno avtonomijo. Vsaj v notranjih odnosih pa mora pokazati težnjo k sodobnejšemu in manj togemu upravljanju.

Naša osnovna in glavna kritika velja načinu oz. sistemu upravljanja na slovenski postaji. Vsi sodelavci bi morali imeti določeno avtonomijo in s tem pravico do sodbe in selekcije. Kvalitetna uprava ne pomeni samo vrha, ki si pridržuje vso in edino pravico do programiranja, odločanja in zavračanja. Pomeni predvsem široko razvejan, svoboden in sposoben krog urednikov, časnikarjev, režiserjev, asistentov in napovedovavcev. Ali kratko: radio ne sme biti mehanizem, kjer prihajajo navodila od zgoraj, ampak široka in sobna delovna skupnost.

Vse do danes smo v programih pogrešali več svežine, aktualnosti in odprtosti. To je lahko odvisno od vodstva, sodelavcev in osebne odgovornosti osebja, predvsem pa od načina delovanja celotne postaje. Uprava, kjer ima glavno besedo le nekaj oseb, ne more dati kvaliteti programov tistega tica, ki bi ji ga dalo sodobno, skupno delo, kjer ima vsak posameznik možnost, da uveljavi svojo osebno kompetenco, ne pa da le odigra uradno mu dodeljeno vlogo, preko katere je vsak korak, beseda ali ukrep zamah v prazno, ker to ni več njegova stvar. Kajti vsakdo, ki pove svoje mnenje, mora biti upoštevan.

Naj preidemo zdaj k posameznim oddajam. Tudi tu velja: v mejah avtonomije je treba narediti čim več in težiti k samostojnosti.

1. Slovenska poročila naj ne bodo pomanjkljivi in kdaj spremenjeni posnetki italijanskih poročil, vsaj enkrat na dan naj bodo daljša in izčrpnjša, obsegajo naj torej vesti iz vseh področij slovenskega kulturnega, političnega in gospodarskega življenja. Večja paznja naj se posveča slovnici in izgovarjavi.

2. Oddaje s socialnega in političnega področja (Pregled tiska, Teden v Italiji) so v taki obliki in na taki ravni brez smisla. Nekaj minut na dan zahtevnega poslušavca ne more zadovoljiti. Naj je problematika široka in kompleksna. Časnikarski oddelek (ali kdor to pripravlja) pa s tem važnim momentom pomote z nekaj citati iz dnevnega tiska ter z nekaj suhim sestavki. Pogrešamo direktnih posegov, debat in sploh bolj živega in prizadetega nastopa, kar bi govorilo o razgledanosti in kompetenci odgovornih.

3. Oddaje o kulturnih dogodkih se pogosto omejujejo na golo informativnost. Krog sodelavcev je preozek, nemogoče je, da bi sam zmogel

ustvarjati realno in pisano podobo kulturnega življenja.

Najmočneje čutimo pomanjkanje angažiranih in temeljitih ocen tudi tujih knjig in revij namesto pogostega površnega citiranja in kratkih obnov. (Vneseni bi lahko bili odlomki, daljši pogovori z avtorji in bralci itd.) Dalje te oddaje ne nudijo celostnega pogleda na kulturno dogajanje pri nas, v matični domovini in v evropskem ter svetovnem prostoru, in to predvsem iz dveh razlogov: najprej so prekratke in preredke, drugič pa niso široko načrtno zasnovane in dajejo vtis zlepljenih, z raznih koncev neorgansko polovlje nih vesti. Vse bi moralo biti bolj živo in temeljitejše.

4. Kratki sestavki, kot so govorjena enciklopedija in ostali, ki se bavijo z znanostjo, so preveč razdrobljeni in preredki. Morda bi bilo bolje določiti stalen večerni čas za to in združiti več snovi. Vsaj mi bi laže in bolje sledili.

5. Otroške oddaje. Za otroke vlada odločno premalo zanimanja. Dvomimo, da je vodstvo kdaj skušalo priti v direkten stik s to najmlajšo publiko, otrok se vendar ne bo sam odločil in napisal pogumno pismo o svojih željah. Trenutno imajo pravljico enkrat na teden in otroško od dajo eno. Kako se bodo naučili poslušati in vzljubiti slovenski spored? Tega se tudi pozneje ne bodo privadili. Primeren bi bil sestavek vsak večer, recimo zgodbica za lahko noč in otroške pesmi. Ob tem bi lahko razpisali natečaj ali povabili k sodelovanju nove, mlajše sodelavce.

Glede izbora nedeljskih pravljicnih iger bi bilo treba bolj paziti na vzgojo socialnega čuta otrok.

6. Glede mladinskih oddaj bi se lahko razpisali. Predvsem čakamo na možnost, da bi imeli take oddaje, kot jih sami želimo, ne takih, kot drugi mislijo, da jih želimo. Večina mladih je že navezanih na italijanske programe in razlogov gotovo ne manjka.

a) niso dobre mladinske oddaje že zato, ker zaradi nagrad prihajajo mnoga pisma in odgovori.

b) ni rečeno, da mora biti mladinska oddaja usmerjena strogo zabavno, da bo mlada in priljubljena.

c) prej je mlada oddaja tista, ki je posvečena mlademu doraščajočemu človeku, se z njo ukvarjajo psihologi, socialni delavci, starši in mladina sama, ki navaja k razmišljanju. Treba je uskladiti razvedrilo z zahtevnim programom, a vedno na visoki ravni.

7. Dramske oddaje. Med temi je odločno prevelik izbor iz italijanskih del, več bi bilo treba novejših, pa tudi klasičnih domačih in tujih. V celoti izbor ni zadovoljiv, na mesec slišimo pretežno dve igri, ki nas vsebinsko pritegneta. Kritičnejši in zahtevnejši izbor je res potreben. Tudi igralska izvedba čisto ni prepričljiva in izdelana. RO ni številen, med mladimi je gotovo mnogo talentov, ki bi ga lahko okrepiili. A kakšno realno možnost imajo, da pridejo zraven in se igralsko izoblikujejo? V to smer uradno ni bil storjen še noben korak. (Sicer ne vemo, kdo o tem odloča). To, kar so študentske oddaje, je prej priložnosten izbor igralcev in diletantstvo

kot pa vzgoja mladega kadra. Na splošno daje dramski spored razen nekaterih izjem na visoki ravni vtis enoličnosti. Večkrat RO logično ne more iz puhlega dela ustvariti umetnišine, pa tudi drugače eden ali dva režiserja in ista skupina igralcev ne morejo temeljito naštudirati prav vsake oddaje, saj je teh več na teden. Preveč je ponovitev! Isto velja za SG.

8. Glasbene oddaje. Nedvoumno je glasbeni program pester, a kriterij izbire je čisto drugačen od našega okusa. Glasbenih oddaj ne poslušajo samo strokovnjaki, zato nas zanimajo predvsem vzgojno-glasbene oddaje, zato so nam všeč tiste, ki jih pripravlja J. Ban. Želimo manj celih oper, raje en večer lepših odlomkov s komentarjem. Odločno premalo je narodne glasbe in zborovskega slovenskega petja. V primerjavi z lahko glasbo in tujimi pesmimi je naše petje potisnjeno na zadnjo stopnico. Morda bi se dal napraviti tudi cikel predavanj o narodni pesmi, da bi jo spoznali v njeni umetniški in zgodovinski veljavi. Na splošno bi se uredniki glasbenih oddaj morali ozirati predvsem na to, da posredujejo glasbeno kulturo na dostopen način in jo naredijo privlačno.

9. Športne oddaje. Potrebujemo urednika s široko športno kulturo in razgledanostjo. Za naše zanimanje so prekratke in včasih prav nerodno sestavljene. Največkrat so športne novice povzete iz nedirektnih virov in torej niso več zanimive in aktualne. Samo slovenskemu športu bi

(Dalje na 7. strani)

Pisma uredništvu

Dragi Igor!

Midva se že toliko poznavata — mislim še iz časov ADRIJE — da lahko govoriva na isti valovni dolžini in ne na kaki razdalji starj-mladi. Razen tega se mi zdi, da je mojih osem zim spričo današnje podaljšane življenjske dobe prekrhek zid, da bi ga z mladostnim članom, ki mi ga daje pred petimi tedni rojena hčerka, ne mogel prebiti. Prijatelj, ki v času koraka še za Teboj in sedi z nama v svetu, me v tem prepričanju potrjuje: z njim se zelo dobro razumem. Toliko v pojasnilo, zakaj še oglašam na Tvoji mladinski strani.

To pismo pa Ti pišem zato, ker me je Tvoj zadnji nepodpisani članek (prepričan sem, da je ime pomotoma izpadlo ali zašlo pod drugi članek na isti strani) nekoliko prizadel. Prizadel me je prav zato, ker se kolikor toliko že poznavam. Zdej, kot veš, teče že drugo leto, kar spet sodelujeva nekje na istih okopih. Oba sediva v istem svetu SS, v katerega sva bila izvoljena. In vendar, glej, napisal si članek, v katerem govoriš o »naših političnih« in govoriš o pričakovanjih, o kritiki, o tveganju, kot bi ne sedel tudi Ti v tistem svetu. Nam, svojim kolegom, deliš nauke in kritike, od nas nekaj pričakuješ. A Ti si vendar tudi v svetu! Ne vem, zakaj tistih kritik in pričakovanj ne sprožiš tam! Zabarikadiraš se enostavno za »diskusije« in »publicistiko« in govoriš o stvarih, kot da bi Ti ne bil poleg. Ne vem, zakaj problemov, ki so po Tvojem tako pekoči, ne sprožiš v svetu. Kritizirati in gledati iz neke razdalje na skupnost, v kateri sodeluješ, se mi zdi nepošteno do nas, ki se v tisti skupnosti trudimo — tudi v Tvojem imenu.

Končno, govoriti o besedah, ki da so na občnem zboru »padale v prazno« — ker si že tako zapisal — to je lahko samo stvar vtisa. Morda je kdo drugi imel drugačen vtis in se mu je zdelo, da so bile drugačne besede tiste, ki so padale v prazno. Toda tudi o tem bi moral soditi kdo drugi iz večje razdalje. O tem ne moreva presojati midva, ki sva na občnem zboru sedela in sodelovala.

MARIJ

Tvoj kolega v svetu

Tržaškega

Važna seja treh občinskih uprav

V ponedeljek, 17. maja, t.m., so se na županstvu v Zgoniku zbrali na skupni posvetovalni seji občinski predstavniki iz Zgonika, Repentabra in Devina - Nabrežine. Za zgoniško občino sta se seje udeležila župan Jože Guštin in podžupan dr. Jan Godnič. Za repentaborsko občino so bili prisotni župan Mihael Guštin, odbornik Ivan Kutin in svetovalec Karlo Guštin. Za devinsko - nabrežinsko občino pa sta se seje udeležila župan dr. Drago Legiša in odbornik Vittorino Caldi. Prisotni so dalje bili predsednik Konzorcija za tehnično, zdravniško in živinozdravniško službo Ferruccio Šuc, predsednik Kraškega vodovoda Srečko Colja, vodja konzorcijalne tehnične službe inž. Fulvio Uxa in občinski tajnik za Devin - Nabrežino in Zgonik dr. Mario Gerbini.

Na seji so vzeli v pretres delo in naloge konzorcija za tehnično službo ter razpravljali o možnostih take preureditve konzorcija, da bi bilo njegovo delo bolj učinkovito in bolj ustrezalo potrebam in zahtevam razvoja vseh treh zainteresiranih občin. V tej zvezi so proučili osnutek novega pravilnika za skupni tehnični urad, ki med drugim predvideva razširitev sedanjega organika in razbremenitev določenih manjših dolžnosti, ki naj bi jih odsej opravljale neposredno občinske uprave same.

SLOVENSKI KULTURNI KLUB

Trst, Ul. Donizetti 3-I.

VERA IN LJUBEZEN V POTROŠNIŠKI DRUŽBI je naslov predavanja, ki ga bo imel v soboto, 22. maja, urednik *Ognjišča* FRANCE BOLE. Začetek ob 19. Vabljeni vsi!

— o —

KONCERT MARIJINIH PESMI NA VEJNI

V nedeljo, 23. maja, na praznik Marije Mateje in Kralljice, bo ob 16.30 v svetišču na Vejni sv. maša in po maši koncert Marijinih pesmi.

Koncert, ki ga prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu, je mišljen kot prispevek, k pri pravam na svetovni marijološki kongres, ki bo prihodnjega avgusta v Zagrebu.

— o —

ŠOLA GLASBENE MATICE - TRST

V soboto, 22. maja, ob 20.30 v mali dvorani Kulturnega doma

I. ZAKLJUČNA AKADEMIJA

Na sporedu bodo skladbe za solopetje, klavir, violino, klarinet, in mladinski pevski zbor »Kraški slavček« iz Devina - Nabrežine.

II. ZAKLJUČNA AKADEMIJA

bo v sredo, 26. t.m., ob 20.30.

Vljudno vabljeni!

Vstop prost!

— o —

Prosvetni društvi Tabor z Opčin in Ivan Grbec iz Šklednja priredita v nedeljo 23. t.m. ob 18. uri v Kulturnem domu

RIBIČIČEV VEČER

v počastitev spomina našega uspešnega mladinskega pisatelja Josipa Ribičiča.

Na sporedu bosta dve mladinski igri: dvodejanika Škrat in enodejanika Čudodelna srajca. Uvodno besedo bo pregovoril Miroslav Košuta.

Prisotni so sklenili povabiti konzorcijalno skupščino, naj čimprej prične razpravljati in sklepati o novem pravilniku za tehnično službo, in sicer na osnovi priporočil in smernic, ki so bile predmet razprave na posvetovalni seji občinskih predstavnikov. Sklenjeno je dalje bilo, da bodo o tem vprašanju razpravljali in sklepali občinski sveti.

Udeleženci so nato poslušali poročilo predsednika Kraškega vodovoda Srečka Colje o stanju dobave vode na območju konzorcija. Iz poročila izhaja, da je to stanje pred dnevi postalo kritično, zaradi česar je predsednik sporočil, da bo konzorcij toplo priporočil s posebnim razglasom uporabnikom, naj ne namakajo vrtov, naj ne perejo avtomobilov in naj vsi varčujejo z vodo. Po poročilu predsednika Colje bi ta omejitev trajala okrog 45 dni, ko se bodo zaključila dela za izpopolnitev vodovodnega omrežja, ki so v teku.

Polemika okoli „Mosta“

V zadnji številki Mladike (5-1971) in Novega lista (13.5.71) sta izšla dva zapisa o reviji Most. Zapis v Mladiki je podpisal pisec pod psevdonimom »Ko«, zapis v Novem listu v rubriki Mladinske skupine pa Igor (aiaz vsem znani Igor Tuta).

Nimamo navade, da bi odgovarjali svojim kritikom, vendar se nam v tem primeru zdi potrebno, da na omenjena zapisa pribijemo nekaj dejstev in izrazimo nekaj svojih misli, to pa zato, tukajšnja javnost glede vsebine in ciljev naše revije utegneta zapisa dokaj napačno informirati.

Ugotavljamo, da je osnovna teza v obeh zapisih zelo podobna. Odtod tudi naš skupen odgovor obema piscema, ki očitajo Mostu, da ni revija, »ki bi živela iz naše stvarnosti za naše potrebe« oziroma, kakor piše »Ko« v Mladiki »komu je revija namenjena: slovenskemu ali italijanskemu občinstvu?«. Reviji se nadalje očita še to, da teži na eni strani preveč v »določeno ljubljansko duhovno revščino«, na drugi strani pa v »tržaško provincialno kulturo«. Namesto teh »grdih« in »nevarnih« teženj, ki nam jih očita Tuta, bi se morali zamisliti, »kaj si želi naš tukajšnji človek in kakšno revijo bi mu bilo treba ponuditi«. Končno »revija bi morala zopet osvoboditi svoj prvotni napredni in krščanski koncept, da bo lahko spet postala zanimiva za tukajšnjo brahva«.

Ob takšnem pisanju si ne moremo kaj, da se ne bi spomnili tistih Prešernovih verzov, kjer pisar uči učenca, kakšne verze naj piše, da bo sprejet in čislán od svojih sorodnikov:

»Od mene pesem vsaka je prekleta,
ki nima prav slovenskega imena,
naj še tako prijetno bo zapeta.«

In pa

»bom pel: gosenice kaj na repo var'je,
kalk' prideluje se krompir najbolji;
kako odpravljajo se ovcam gar'je,
preganjata ušivim glavam gnide,
loviti miš' učil bom gospodarje.«

Tako Prešeren pred stopetdesetimi leti. Poda ba je, da obstajajo v naši zgodovini neke osnov-

Nabrežina

SESTANEK ZA ŠOLSKE PREVOZE

V torek, 18. t.m., so se na županstvu v Nabrežini sestali predstavniki občinske uprave, srednjih šol in staršev učencev s teh šol. Med drugimi so se seje udeležili župan dr. Drago Legiša, ravnateljica slovenske srednje šole prof. Ivana Antonini, ravnatelj italijanske srednje šole prof. Rinaldi in predsednik šolskega patronata Remo De Angelis.

Prisotni so temeljito proučili vprašanje brezplačnega prevoza učencev v šolo, ki ni bilo doslej zadovoljivo rešeno. Predsednik Šolskega patronata je pojasnil vzroke, zaradi katerih ni bilo doslej mogoče vprašanje prevoza tako urediti, kot ustreza potrebam učencev in šole.

Po daljši razpravi je bilo na seji sklenjeno, da bo šolski patronat s pomočjo občinske uprave zagotovil brezplačni prevoz učencev v šolo do konca šolskega leta, medtem ko je bilo prej javljeno, da bo to trajalo do srede tega meseca. Sklenjeno je dalje bilo, da bo Šolski patronat s sodelovanjem občinske uprave čimprej sestavil podrobnejši načrt za prevoz učencev v šolskem letu 1971-72. Načelno je bilo tudi sklenjeno, naj se za to službo nabavita dva šolska avtobusa.

ne silnice, ki se kljub napredku od generacije do generacije ponavljajo.

Namreč, če vzamemo v roke štiri številke Mosta, ki so izšle v zadnjem, najbolj kritiziranem letniku, in malo pregledamo gradivo v njih, najdemo spise, o katerih lahko z mirno vestjo rečemo, da obravnavajo problematiko našega vsakdanjega kulturnega in političnega dne, od razkožnega kulturnega in političnega dne, od razgovora z občinskim odbornikom Rafkom Dolharjem, do rubrike »Med mitom in stvarnostjo«, v kateri Vremec skoraj izključno obravnava domačo zamejsko problematiko, seveda s svojega osebnega zornega kota (v informacijo nekaj naslovov iz te rubrike: Mitični svet Prešernovih proslav, ARCI ali volk v ovčji koži, Škoda je vsakega talenta, Proslava zavetnika časnikarjev v Trstu in Gorici, itd.), pa še Lokarjevo rubriko »Med revijami, knjigami in ljudmi« (Trieste št. 88, Introduzione a Trieste, Problemi št. 86 in Novi list 12. marca 1970, Tuj tisk o nas itd.), pa do dvojezičnih tekstov, ob katerem se spotikata oba kritika, ki pa po našem skromnem mnenju gredo v živo tukajšnje najbolj pereče kulturne problematike. Gre za poskus dialoga z Italijani o stvareh, ki zadevajo obojestranske interese, o katerih se v skupnih forumih dosedaj ni dosti govorilo. Mislimo, da ni vzdržna teza, da bi bilo moč dialog o meji ali pa vprašanje funkcije tržaškega prostora spraviti med »grde in nevarne« poskuse ali pa med stvari, ki so sad po eni strani »določene ljubljanske duhovne revščine« po drugi strani pa »tržaškega provincialnega ubožstva«.

Ne vemo, če tudi Lino Legiša spada med »določeno ljubljansko duhovno revščino«, vsekakor se nam zdi, da so njegove misli o funkciji tržaške kulture, ki jih je iznesel na lanskoletnem srečanju učiteljev iz vse Slovenije v Novi Gorici, katere je komentiral in delno povzel Primorski dnevnik (4.10.1970), aktualne in vredne upoštevati. Citiramo: »Ko je dr. Lino Legiša sklepal svoje razmišljanje o deležu Primorske v slovenski besedni umetniški zakladnici, je začutil, da so narodnostni in domoljubni motivi le del

(Nadalj. na 6. strani)

Izpod Matajurja

JAVNA DELA

V mnogih krajih in dolinah pod Matajurjem so začeli graditi in popravljati ceste ter bregove nekaterih hudournikov.

V Terski dolini so že začeli z deli za zgradnjo nove ceste, ki bo vezala Čento z vasicami Bulfoni, Kuja, Smrdeča. Za to turistično cesto so se domačini že več let potegovali, kajti le z njo se bo dvignil tujski promet v teh krajih. Dela so preračunana na 300 milijonov lir in bodo končana v enem letu, če se ne bo spet kaj zataknilo.

V Ahtenski občini so začeli urejevati in utrjevati bregove hudournika Maline, ki vsako leto odplahuje dosti plodne zemlje. Ko bo hudournik ukročen, bodo speljali po bregovih tudi novo cesto za lokalni promet.

Ministrstvo za javna dela je nakazalo 50 milijonov lir za asfaltiranje ceste v Gorenji Brnas. Cestišče bodo tudi razširili, da bo dobra povezava s Špetrom.

V tej in sovodenjski občini bodo uredili tudi pokrajinsko cesto, ki pelje najprej ob rečici Aborni na Matajur. Razširili bodo tudi cesto v vaseh Trpeč in Sovodnje, kjer se je promet večkrat zagozdil. Popravila je prevzelo neko domače podjetje.

Prav bi bilo, da bi domače ljudi in podjetja pri javnih delih bolj upoštevali in tudi, da bi se že končno pripravil širok načrt za celotno ureditev cestnega omrežja v Benaški Sloveniji in za popolno ureditev hudourniških strug.

Iz Goriške

Sporočilo Sindikata slovenske šole

Sindikat slovenskih šolnikov v Gorici nas obvešča, da je poslal v torek prosvetnemu ministru v Rim posebno vlogo, ki se tiče priznanja habilitacijskih izpitov iz slovenščine in slovenskega slovstva, ki so jih že pred leti opravili mnogi profesorji slovenskih srednjih šol v Gorici in Trstu.

Izpiti so bili v Rimu, pozneje tudi v Trstu pred rednimi ministrskimi komisijami in z veljavnostjo kot drugi podobni izpiti.

Pozneje so pa nekatere strani začele tolmačiti, da so ti izpiti veljavni za italijanske šole in ne za šole s slovenskim učnim jezikom. Večje absurdnosti si pač ni mogoče misliti.

Zato je poslanec Albin Škerk vložil pred nekaj dnevi posebno interpelacijo na ministra Misasija z zahtevo, da se odpravijo krivične omejitve veljavnosti teh izpitov in da morajo ti veljati tudi za slovenske srednje šole v Italiji, kar je pač samo po sebi umevno, kot veljajo izpiti iz nemščine v Južnem Tirolu tudi za nemške šole in ne samo kot usposobljenostni izpit za poučevanje tujega jezika na italijanskih šolah.

Sindikat slovenskih šolnikov v Gorici se zahvaljuje poslancu Škerku za njegov ko-

rak, ki naj pomaga odpraviti nesmiselne in krivične omejitve habilitacijskih izpitov, za katere so mnogi profesorji veliko žrtvovali v trudu in stroških.

★

PREHOD NA SOLKANSKI CESTI

Že več časa se kaže nujna potreba po preureditvi obmejnega prehoda na Svetogorski ali Solkanski cesti.

Potrebo dokazujejo tudi same številke prehodov. Leta 1969 se je poslužilo tega prehoda 720 tisoč oseb s prepustnicami in 350 tisoč avtomobilov. Leta 1970 sta ti dve številki narasli na en milijon oseb in na pol milijona vozil.

Prehod je pa še vedno drugega razreda, to se pravi uporaben, samo s prepustnicami in ne s potnimi listi.

Pred štirinajstimi dnevi pa so na jugoslovanski strani že zgradili posebno moderno lopo na obmejnem pristajališču, s tremi stezami in dvema kontrolnima kabinama.

Pričakuje se, da bodo podobno uredili ta blok tudi na italijanski strani, da bo že vse pripravljeno za prehode tudi s potnimi listi. Na ta način bo postal ta blok prve kategorije in bo občutno olajšal mednarodni promet pri Rdeči hiši.

Obmejne oblasti imajo v načrtu, da bi tudi šempeterski obmejni prehod postavili v prvo kategorijo, z vsemi potrebnimi prometnimi napravami in za prehode s potnimi listi.

Tudi za turizem bo nova prehodna uredba izrednega pomena.

STAR GORIČAN

Pred dnevi je bil odlikovan z zlato svetinjo cerkovnik goriške stolnice Pepi Makuc, ki ga pozna ves starejši goriški rod. Malo manj kot pol stoletja zvesto opravlja svojo cerkovniško službo v stolnici. Po Makučevi zaslugi so se ohranili marsikateri zgodovinski cerkveni paramenti. On je pred leti našel tudi izgubljeni zvon cerkvice sv. Antona iz 13. stoletja.

Zvonovi in pritrkavanje so bili njegovo priljubljeno opravilo skozi vsa leta službe.

NOVA VZGOJA

Po sodobnih načelih se bosta spremenila tudi poug in priprava za duhovski poklic v semeniščih. Mladi semeniščniki morajo priti čimbolj v stik s svojimi sodobniki, spoznati morajo še pred posvečenjem življenje v svetu.

Zato so goriški semeniščniki že letos obiskovali zunanje srednje šole, in sicer štirje nižjo gimnazijo, sedem klasičnih licej, šest jih je pa hodilo na učiteljske.

Vpeljala se je namreč novost, da ni potrebna za vstop v bogoslovje klasična matura, ampak tudi z znanstvenega liceja ali učiteljskega. Gojenci bodo morali le polagati izpite iz latinščine in filozofije. Da bodo prišli semeniščniki še bolj v stik s svetom, bodo tri nedelje v mesecu preživeli doma, le eno pa v zavodu. Bogoslovje pa bo tudi za goriške semeniščnike še vedno v Trstu. Pripomniti bi morali, da bi bila potrebna tudi v semeniščih kaka uredba glede učenja slovenščine, ki bi jo moral tudi vsak dušni pastir poznati.

POTOVANJE PO SKANDINAVIJI

VIATICUS

XXXVII.

Tu naj tudi omenim, da pomeni na Norveškem in Švedskem počitniška hišica (ki jim pravijo v Sloveniji z »lepo« in napačno tujo besedo vikind — angleško weekend pomeni namreč »konec tedna«, torej oddih za konec tedna in nikakor ne kakšne počitniške hiše) res samo hišico ali boljše kočico in tako jim tudi pravijo: hytte, kar pomeni kočica ali uta po slovensko. To so lesene kočice, od čisto primitivnih do udobno urejenih z več prostori, a na zunanjo so vedno preproste, a pobarvane tako, da se skladajo z okolico. Nikjer je ne motijo ali kvarijo. Ljudje preživljajo v njih res samo oddih, bodisi pozimi bodisi poleti, in občine ne dovoljujejo, da bi se ljudje od drugod v njih stalno naselili in tako spreminjali strukturo prebivalstva ali povzročali komplikacije (napeljava kanalizacije, toka itd.). Kjer se je to poskušalo, so občine odločno nastopile. Tako skrbe na Norveškem za varstvo narave in urbanistiko ter organsko strukturo prebivalstva, četudi imajo dovolj prostora, saj meri Norveška kar 324.219 kvadratnih kilometrov ter je za tretjino večja od Zahodne Nemčije. Na kvadratni kilometer pride komaj 11,4 ljudi, (v Sloveniji nad 80).

Hamar je največje norveško mesto v notranjosti (proč od morske obale) in šteje 13.000 prebivalcev. Je čedno in snažno mestce. Nekdaj je bil tam sedež škofije in na to še spominjajo slikovite razvaline nekdanje srednjeveške škofijske cerkve, okrog katerih je zdaj urejen muzej na prostem, eden izmed tolikih na Norveškem. Hiše stojijo po večini vsaka zase, razen čisto v osrčju mesta, in tako na-

pravi mesto nekoliko raztresen vtis, kot kakšen tipičen počitniški kraj. Vse je precej moderno, celo stolnica, ki je bila zgrajena šele leta 1863, l. 1954 pa prezidana. Iz Hamarja je doma žena sedanjega nemškega kanclerja Willyja Brandta, ki se rad še zdaj pada tja na poletne počitnice. Brandt je namreč kot študent pobegnul iz nacistične Nemčije in živel kot begunec na Norveškem ter se tam poročil. Šele eno leto po vojni se je vrnil v Nemčijo, najprej kot dopisnik norveških dnevnikov na Nürnbergskem procesu proti vojnim zločincem, nato pa za stalno in se pridružil socialno-demokratski stranki v Zahodnem Berlinu, kjer je kmalu postal župan, s čimer se je začela njegova politična pot navzgor, Zagriženi stari nacisti mu še danes očitajo njegovo begunstvo, ki ga tolmačijo kot »izdajo« nad Nemčijo, seveda hitlerjansko. Pametni Nemci se temu smejejo.

Za Hamarjem je bil razgled skozi okna vagona na jezero Mjössa vedno lepši in pokrajina postaja vse samotnejša. Le tu pa tam je videti kakšno kmetijo, z značilnim jamborom, na katerem plapolala v rahlem vetru norveška zastava. Pokrajina je bila oblita od poletnega sonca, ki se je bleščalo v vodi, travniki so bili polni cvetja. Vsepovsod je bilo videti tiste lise temnoroznatega in bledorodega cvetja, ki sem ga že omenil. Proga pelje po večini tik ob jezeru. Le tu pa tam je bilo opaziti na vodi kak čoln. Okrog redkih kmetij stoji značilni nizki norveški kozolci, ki pa so drugače čisto enaki slovenskim. Na grebenih v ozadju se črnijo smrekovi gozdi, ki segajo tuptatam na dolgih polotokih daleč v jezero.

(dalje)

Polemika okoli „Mosta“

(Nadaljevanje s 4. strani)

širokega registra izražanja besednih ustvarjavcev Primorske. Umetniki niso zapadali v nacionalistične izbruhe ter se zapirali pred svetom in razmerami. Začutili so potrebo po mostovih sporazumevanja... Razumljivo, da so bili Primorci posebej poklicani, da zidajo mostove medbojnega spoznanja... Če citiramo velja za umetnike, toliko bolj smemo reči, da velja ta ugotovitev, in hkrati imperativ, za kulturnike. Imamo občutek, da bi nekateri pri nas hoteli določati, kakšna naj bo kulturna dejavnost, kaj je primerno oziroma neprimerno, skrajka nekateri hočejo — tokrat dovolj jasno in glasno — vnašati v njeno sfero izrazite izvenkulturne interese.

Kritika v Mladiki najbolj peče »naše razmetavanje javnega denarja«, ker je Vernierov članek »Trst in vzhodna meja — politika in čustva« izšel tudi v reviji Trieste. Resnici na ljubo je treba povedati, da je avtor na prošnjo Alojza Rebulle — ki je bil takrat še urednik Mosta — dal članek Mostu in tudi reviji Trieste. Revija Trieste je članek objavila pred nami, ker pač redno izhaja, kot je tudi naravno, da je tednik Novi list objavil Pahorjev govor ob podelitvi literarne nagrade Vstajenje pred mesečnikom Mladika. Ali naj zato tudi Mladiko obtožimo, da razmetava javni denar? Če bi mi kaj takega storili, bi nam lahko kdo odvrnil, da spričo pomanjkanja dejstev, začnemo proces proti namenom! To pa je praksa, ki jo poznamo iz totalitarnih režimov vseh časov, desnih in levih, religioznih in ateističnih, nacionalističnih in internacionalističnih.

Navsezadnje je prevod Vernierovega članka, ki ga je oskrbel Most, ponatisnilo v sobotni prilogi ljubljansko DELO na vidnem mestu in s pomembnimi uvodnimi besedami. Torej tudi ljubljansko Delo razmetava javni denar, ko ponatiskuje članke iz Mosta! Ali se pisec v Mladiki sploh zaveda smešnosti svojih tez?

Tako v našem kakor tudi v primeru ljubljanskega Dela gre za tipično kulturno dejavnost, gre torej za širjenje informacij, gre za poglobljanje medsebojnega spoznavanja, dejavnost, ki v kulturnih in svobodoljubnih deželah ni bila nikoli sporna in predmet kritike.

Če naj na tem mestu potegnemo nekaj zaključkov iz vsega tega, je umestno poudariti, da razlike med nami in našimi kritiki obstajajo v gledanju na programsko politiko. Igor Tuta — in tudi »Ko« — želita, da bi opustili na eni strani povezavo z Ljubljano, na drugi z italijansko tukajšnjo kulturo. Postavljamo jima vprašanje, kaj bi od revije, ki si je postavila za cilj osredotočiti svojo dejavnost na kulturno problematiko — in ne na politično, kar itak dela skoraj ves naš periodičen tisk — še ostalo, če bi svoje zanimanje usmerila edino in izključno na problematiko, ki seže od Fernetičev do Nabrežine in od miljskih hribov do Bazovice? Ali ne govorimo stalno o ustvarjanju enotnega slovenskega kulturnega prostora?

Mi lahko z določenim ponosom trdimo, da smo ta enotni kulturni prostor pomagali soustvarjati in to v časih, ko so padali na nas očitki »agentov komunizma« oziroma »italijanskih vohunov«, takrat, ko so naši sodelavci iz »določene ljubljanske duhovne revščine« tvegali procese. (Kje so takrat bili oni drugi, pokončni in kremeniti kulturniki?). Most ni od vsega začetka priznaval nobenih mej med slovenskimi kulturnimi ustvarjalci, zato je razen piscev iz ožje domovine lahko pritegnil tudi pisce iz zdomstva in pa iz ožjega in širšega zamejstva, pisce

zelo različnih idejnih nazorov. Tuto spominjamo, da je Most prvi primer po vojni sproščene sodelovanja piscev različnih taborov to stran in onkraj meje. Samo nekaj imen: Smole, Zajc, Rožanc, Mrak, Truhlar, Hočevar, Ambrožič, Kos, Pribac, Detela, Marlakova, Zagoričnik, Zidar, in zakaj ne, tudi Kermauner. Ali lahko to dejstvo, ki je eden pomembnejših momentov v povojni slovenski kulturi, imenujemo nezdrava transfuzija? Ali nekdo, ki take stvari piše, ne kaže, da v bistvu vsemu temu dogajanju ni sledil in Mosta sploh ni prebiral?

In da preidemo, končno, h kamnu spotilke: prav zato, ker smo med prvimi in dosledno razbijali meje in pregrade med Slovenci in ustvarjalni enotni kulturni prostor med njimi, danes lahko brez kakršnega koli občutka servilnosti in kompleksa manjvrednosti, gremo še korak naprej in začnemo razbijati meje med tukaj živčima narodnostnima skupinama. To je sicer tvegana pobuda, katere se pa nismo lotili zato, da bi drugim vsiljevali svoje stvari in svoja hotenja, temveč se je ta pobuda razvila v številki 26-27, takrat še povsem sporazumno z bivšim sourednikom Rebullo in nato, v naslednji stopnji, na pobudo v Trstu živečega istrskega pisatelja Guida Migliaie. Mislimo, da italijanski Trst ni tako provincialen, kot ga skušajo nekateri prikazati — pa tudi, ko bi bil, bi kulturniki nikoli ne

smeli vreči in nikakor ne prvi, kot na žalost nekateri počenja, puške v koruzo —. Če pa slovenske zamejske politične organizacije, ki zagovarjajo princip samostojnosti zamejskega političnega in kulturnega delovanja, sodelujejo v političnih koalicijah z vsedravnimi italijanskimi strankami in imenujejo zato tudi svoje slovenske predstavnike v razne gospodarske, kulturne in druge komisije (ali velja očitok provincialnosti samo za našo dejavnost?), če se celo naš kritik Igor Tuta zavzema za to, da bi se Mladinska skupina, v kateri deluje, ne izolirala od tržaške, hočeš nočeš pretežno italijanske stvarnosti, saj sodeluje omenjena skupina v mestnem protifašističnem odboru, potem si lahko tudi kulturna revija, ne da bi se pregrešila proti principu samostojnosti, jemlje pravico, da usmeri svoja prizadevanja v tisto smer, ki se ji zdi v tem trenutku najbolj pomembna. Cilj je preboj izolacije med slovensko in italijansko kulturo. V tej smeri se v Trstu poraja marsikaj zanimivega, tako gre vrednotiti skupno gostovanje slovenskega in italijanskega tržaškega gledališča po Jugoslaviji itd. Ta cilj skušamo mi uresničiti s sredstvi, ki so nam na razpolago, in v okviru možnosti, ki jih imamo. Odpovedujemo se le eni možnosti, tisti, da bi se zadovoljili z lastno samozadostnostjo in da bi se šli — dandanes klavrno — mučnike v izolaciji, ki bi si jo izbrali sami.

Za uredništvo Mosta
Aleš Lokar
Vladimir Vremec

Mednarodno srečanje Pen Kluba v Portorožu

(nadaljevanje z 2. strani)

udeležili ravno blejskega kongresa. Na portoroškem srečanju sta nastopila Bandarev in Dimšič. Ta se je zahvalil za gostoljubni sprejem, v nadaljnjem izvajanju pa je nastopil proti zahodni 'revanšistični' literaturi. Matej Bor je v odgovoru poudaril zadovoljstvo nad rusko udeležbo, se delno strinjal z Dimšičevimi izjavami, a je izjavil med drugim, da ni lahko določiti kriterija progresivnosti, tembolj ker literatura rešuje te probleme na drugih ravneh kot znanost. Rusko delegacijo je vodil bivši ruski veleposlanik na Kitajskem Ponomarenko, ki se je dolgo razgovarjal kar v kitajščini s pisateljico HAN SUINovo.

Prisotnost te zelo znane pisateljice je dala srečanju še posebno razsežnost. Han Suyinova je zelo plodovita pisateljica, napisala je okrog trideset knjig, ki so prevedene v vse svetovne jezike, živi v Hong Kongu, a je zelo blizu najvišjim krogom Rdeče Kitajske. Izvira iz aristokratske kitajske družine, sama pravi, da ne more spremeniti svojega razrednega pokolenja, kar bi bilo nepristno, a je z vsem srcem na strani Nove Kitajske, ker vidi v Mao Tse Tungovi revoluciji najbolj avtentični razvoj Kitajske v dvajsetem stoletju. Vse njene knjige, ki so svetovni best sellerji, so neke napeljene na ta motiv. Njena knjiga »Gora je mlada« je bila prevedena tudi v slovenščino. V kozmopolitski pisateljski družbi nismo opazili čeških ali slovaških predstavnikov. Veljalo bi še poudariti pristnost in aktivno sodelovanje Nemca Heinricha Bölla, ki bo verjetni kandidat za Nobelovo nagrado. Ignazio Silone je poslal pozdravno pismo, kjer se oprošča, ker je zaradi bolezni zadržan, poudarja pa, da z velikim zanimanjem sledi mednarodni literaturi, tudi, večkrat, odličnim, pre-

vodom iz slovenščine in srbohrvaščine Podarja, da ne bo nikoli pozabil na leta skupne borbe za svobodo in proti fašizmu.

Z veseljem se spominja srečanja s slovenskimi tržaškimi kulturnimi delavci ob uprivoritvi »Prigode ubogega kristjana« in izraža zadovoljstvo nad tem, da je slovenska televizija predvajala isto delo. Pismo, ki ga je prebral v francoščini Marc Allyn, se zaključuje s temi besedami: »Kljub vsem razlikam, ki lahko obstajajo med razvojem položaja v posameznih državah, ostane vedno skupno upanje v mir in blaginjo naših narodov.«

Med nastopi slovenskih udeležencev povzemamo prispevek Bojana Štiha, ki je izjavil, da je vprašanje, čemu pisati, pravzaprav postavljeno kot začetek dialoga s samim seboj vseh tistih, ki pišejo ali vsaj poskušajo pisati. Vedeti moramo, da je pisatelj dialog s seboj pravzaprav monolog in hkrati edini možni način ekistence literature. Nastopil je tudi Boris Pahor, ki je opozoril na element narodnosti v sodobni planetarni civilizaciji.

Vzporedno s srečanjem so se vršile tudi razne vzporedne prireditve. Zanimiva je bila razstava prevodov v slovenščini in iz nje v Piranu. Med temi je bila razstavljena tudi pravkar izdana predizdaja zbirke Kosovelovih pesmi v italijanščini. Ravnatelj koperske založbe »Lipa« Crtomir Kolenc je pa priredil srečanje ob izidu slovenskega prevoda romana »Kapitan Lafortune« Yvesa Gandona, predsednika francoskega centra Pen Kluba. Bilo je tudi nekaj sprejemov, osrednji pri predsedniku Izvršnega sveta Socialistične republike Slovenije Stanetu Kavčiču. Velika zasluga za visoko raven in odličen potek srečanja gre zlasti predsednici slovenskega centra Pen Kluba Miri Miheličevi in Bogdanu Pogačniku.

Podobno kmetijstvo

Ustanoviti je treba pokrajinski odbor za kmečki turizem

Kmečki turizem — osmice, vinske razstave in podobno — je posebna dejavnost, ki zavzema v razvitejših evropskih deželah vedno pomembnejše mesto in kateremu zato posvečajo precej pozornosti, saj predstavlja za kmetovalca dokaj pomemben vir dodatnih dohodkov, za širše prebivalstvo pa posebno privlačnost. Brez kmečkega turizma bi npr. Dunaj ne imel svojega slovitega Grinzinga. Tržačani pa ne bi bili tako veseli ljudje.

V naši deželi sicer deluje posebna ustanova, ki si je postavila za cilj svojega delovanja širjenje kmečkega turizma, vendar dosedaj ni pokazala dosti zanimanja za našo pokrajino. Predlagam, zato, da ustanovimo pokrajinski odbor AGRITURIST-a (tako se omenjena ustanova imenuje), kajti naloge, ki bi jih moral tak odbor reševati, so številne in neodložljive. K odboru bi morali pristopiti bodisi kmetijski kot tudi turistični strokovnjaki pa tudi predstavniki pokrajine in občinskih uprav in ne nazadnje predstavniki kmetovalcev, saj gre v bistvu za to, da se vključi čimveč kmetovalcev in njihovih predstavnikov v pobude, ki zadevajo kmetijsko dejavnost. Odbor naj bi skušal obračati pozornost javnosti in samih kmetovalcev za vprašanja razvoja kmečkega turizma pri nas.

V podrobnem gre za podpiranje pobud na področju kmečkega turizma, za širjenje vsakršne oblike ovrednotenja tipičnih in

pristnih kmetijskih pridelkov, krajevnih šeg, za iskanje bolj ustreznih oblik uporabe prostega časa. Odbor bi seveda ne smel pustiti v nemar vprašanja lova in ohranitve divjačine v za naše področje primernem obsegu. Ena izmed najvažnejših nalog odbora bi nadalje bila skrb za večanje zanimanja turističnega sektorja za kmečki turizem. V tem oziru še zdaleč niso bile izkoriščene vse možnosti, ki se ponujajo kar same od sebe, pomislimo samo na to, kako lepo bi posebno priletni tuji turisti sprejeli obisk kake kraške osmice ali vinske razstave. Predvsem pa bi moral odbor dati pobude za razne študije in pobude na tem področju, najti obliko tehnične službe — nekako posvetovalnico — ki bi bila seveda brezplačna, tako za kmetovalce same kot tudi za razne občinske uprave in ustanove za vsa vprašanja, in teh je nešteto, ki se tičejo kmečkega turizma. Naj navedemo samo vprašanje tipizacije raznih kmetijskih pridelkov, s katero je lažje usmerjati pozornost potrošnikov na določene pridelke, širjenje zanimanja za tradicionalne kmečke jedi (v tem oziru bi bilo potrebno organizirati tudi ustrezne kuharske tečaje), nadalje organiziranje raznih natečajev tako npr. natečaja za olupšanje dvorišč in podobno. Določeno pozornost bi kazalo posvetiti tudi ogledu tovrstnih pobud drugod v deželi in državi ali celo v tujini (pomislimo na zelo razširjene in dobro obisko-

vane francoske jahalne postaje). Kmetovalci bi se tako najbolje prepričali o pomenu kmečkega turizma. Skratka, obrniti bi bilo treba pozornost za kmečki turizem na vseh mogočih ravneh, predvsem pa skrbeti, da kmečki turizem dobi mesto, ki ga zasluži in za katerega obstajajo več kot ugodni pogoji razvoja tudi pri nas. *Vladimir Vremec*

SLOVENSKI DIJAKI ...

(Nadaljevanje s 3. strani)

bilo treba nujno posvetiti več časa. In šport niso samo rezultati, ampak tudi vse oblike športnega življenja, kot so priprave, težave, notranje dogajanje v ekipah, itd. Športnih sodelavcev je premalo, zato je zelo omejena možnost hitrih povezav in direktnih vestij. Vsaka športna panoga je širok svet zaise, zato se ne more vsega športa lotevati le nekaj oseb.

10. Na koncu še nekaj splošnih pripomb. Radio Trst A ne skrbi dovolj za popularizacijo svojih oddaj. V tisku bi lahko izhajalo več rednih opozoril na nove ali izrednejše oddaje (na pobudo postaje same) in predvsem podrobnejših in točnejših sporedov. Vodstvo naj se zanima za priljubljenost oddaj in to stalno in prizadeto (tudi ankete!). Omogoči naj več obiskov raznih osebnosti, odprtih debat in živnega, neposrednega pristopa k sodobnosti.

— o —
Tega pisma nismo napisali iz golega veselja do polemike ampak z željo, da se raven postaje res dvigne in da so tudi naše kritike merodajne. Zato želimo ne samo, da nam odgovorni prislusneje, temveč tudi odgovorijo — z besedo in dejanjem.

Dijaki drž. znan. liceja France Prešeren

TEDENSKI PREGLED DOMAČEGA ŠPORTA

ATLETIKA - DEŽELNO PRVENSTVO V DESETEROBOJU

Borovec Vojko Cesar je v soboto in nedeljo postal deželni prvak v deseterboju. To je največji uspeh tega vestnega atleta in obenem njegov novi rekord v tej disciplini. Zbral je namreč kar 6.112 točk, 193 več kot njegov glavni tekmeč Tassin, in s tem dokončno potrdil, da spada v sam državni vrh deseterbojcev. Če upoštevamo, da smo šele na začetku atletske sezone, lahko letos pričakujemo od našega športnika še boljše rezultate. Zelo delaven Borov odsek za atletiko je na tem tekmovanju osvojil tudi ekipno prvo mesto, saj je poleg prvega mesta Cesarja zasedel še Švab četrto mesto med člani, medtem ko je bil Stojan Sancin deseti. Med mladinci sta Ruzzier in Kodrič osvojila drugo in tretje mesto, na debudni Prašelj pa je pri mlajših mladincih zasedel deseto mesto. Požrtvovalni lahko atleti Bora so tako še enkrat dokazali, da z resno pripravo in pod dobrim strokovnim vodstvom (tu mislimo predvsem na Cesarja, ki poleg nastopanja tudi trenira zlasti mlajše atlete) lahko doseže odlične rezultate. Škoda le, da je med našo mladino premalo zanimanja za to lepo disciplino, saj se danes skoro vsi športniki skušajo uveljaviti v bolj masovnih in spektakularnih aktivnostih, pozabljajo pa, da je atletika najpopolnejši šport, ki je neobhodno potreben za uveljavitev na kateremkoli drugem področju.

NOGOMET

FINALE ZA VSTOP V II. AMATERSKO LIGO BREG - ZARJA 4:0 (2:0)

Nihče ni pričakoval, da bo v odločilni dodatni tekmi, ki je pomenila celo prvenstvo, Breg s tako lahkoto odpravil Bazovce. Na stadionu v

Ul. Flavija se je ob določenem uri za pričetek te važne tekme zbralo rekordno število navijačev, ki so z glasnim bodrenjem skušali pomagati svojim ljubljencem. Vsi so se zavedali važnosti in prestiža zmage na tej tekmi; neodločen izid ni bil namreč sprejemljiv za nikogar, saj je napočil že skrajni čas, da se dokončno vidi, katera izmed naših ekip si zasluži napredovanje.

Tekma se je torej razumljivo pričela nekoliko živčno. Že po prvih udarcih pa smo opazili, da je Breg bolje organiziral svoje vrste in zlasti, da je njegova obramba popolnoma onemogčila najboljša Zarjina napadalca: Zagarja in Kalca. Na žalost je prvi gol padel že v deseti minuti in to je bil avtogol, ki ga je dosegel Bazovec Metlička. To je dokončno potrdilo igralce Zarje, ki so postali čedalje bolj živčni in tako lahek plen razigranih Dolinčanov. Tekma je odslej potekala le v eno smer in poleg treh zadetkov Brežanov smo bili priča še več zapravljenim priložnostim s strani plavih.

Če so si Brežani popolnoma zaslužili zmago, pa moramo ob zaključku tega nadvse zanimivega prvenstva ugotoviti, da Zarja ni bila vredna tako pekočega poraza, glede na igro, ki jo je pokazala skozi celotno prvenstvo. Talko se torej Breg po enem letu vrača v II. amatersko ligo. Kar je največji uspeh zlasti vodstva te ekipe, pa je dejstvo, da sestavljajo danes to moštvo izključno domači igralci, ki bodo s svojo požrtvovalnostjo in navezanostjo na društvene barve dosegli še marsikateri uspeh.

BALINANJE - III. TROFEJA GAJE

Nedeljski turnir za dvojice, ki ga je odlično organizirala domača Gaja, je popolnoma uspel. Organizatorjem je bilo tudi vreme zelo naklonjeno in skoro vse tekme, ki so se odvijale na kar

osemnajstih igriščih, so bile zelo kakovostne in dobro obiskane. Vstop v finale sta si priborili ekipi Società Nezio z Opčin ter ekipa Pošta. Zmaga je po enakovredni in zagrizeni igri pripadla ekipi Nevio v postavi Giraldu - Maraspin, ki je tako osvojila trofejo Gaje, dve zlati kolajni ter dvajset tisoč lir. Drugouvrščen par pa je dobil pokal dežele Furlanije - Julijske krajine, zlato kolajno ter enako vsoto kot prvi.

MLADINSKE IGRE

Občinska faza mladinskih iger se bliža koncu in kmalu bodo na sporedu tekme za pokrajinsko prvenstvo. V tržaški občini so se Borova dekleta odlično odrezala zlasti v odbojki, kjer so neporažena zaključila prvenstvo in s tem postavila resno hipoteko na dokončno osvojitve pokrajinskega prvenstva. V devinsko - nabrežinski občini se je zaključilo tekmovanje v odbojki in atletiki. Pri ženskah so prepričljivo osvojile prvo mesto mladinke Sokola. V atletiki pa naj omenimo zlasti odlična rezultata Marije Brecelj ter Vide Legiša, ki sta, kljub temu da sta nastopili v skoku v višino neposredno po prvenstveni tekmi v odbojki, zasedli drugo in tretje mesto z značka 120, ki je le za pet centimetrov nižja od rezultata, ki ga je dosegla zmagovalka na tekmovanjih tržaške občine. Poleg tega je še Grassijeva prepričljivo zmagala v metu in tako postavila resno hipoteko, da poseže v sam pokrajinski vrh v tej disciplini. *ketna*

Iz Gorlos

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V soboto, 22. t. m. ob 20.30 v ŠTANDREŽU
v nedeljo, 23. t. m. ob 20. uri v DOBERDOBU

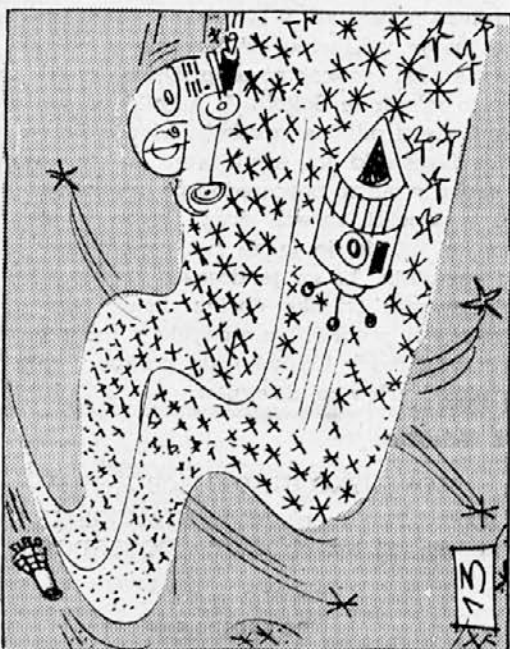
Vitaliano Brancati

RAFFAELE

(komedija v treh dejanjih s prologom)

APOLLO 25

7
Riše in piše Em-Be

13. Saj poznate znamenito štiripasovnico ve-
solja — Rimsko cesto! S samimi zlatimi zve-
zdami je tlakovana. Nanjo so zavili naši ju-
naki.

Kaj naj še povemo o slavni Rimski cesti?
Morda to, da se je zanje čase promet na njej
močno zgostil in da se vsak dan več zvezd

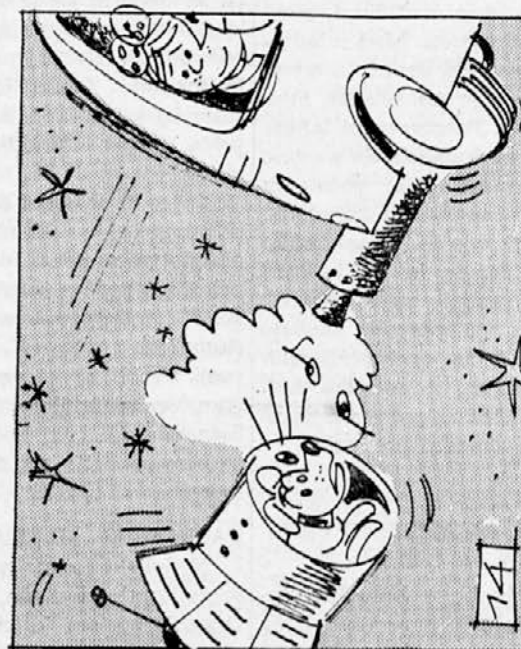
utrne iz njenega tlaka. Pa da neljube luknje
vedno bolj kvarijo vesoljske amortizerje... In
da se govori, da bodo magistralo popravili,
brž ko se Zemljani, Marsovci, Saturnovci in
Neptunovci zedinijo, kdo bo popravilo pla-
čal...

No, kljub luknjam je voznja po takile ce-

sti pravo razkošje. Nič čudnega torej, če so
naši potniki po vseh naporih zadnjih dni za-
kinkali v sladko breztežnost. In kdo ve, kako
dolgo bi vlekli dreto, če bi jih ne prebudil
srdit lajež!

Lajež, da, pravi pasji lajež, je prihajal
iz ladjice ob cesti.

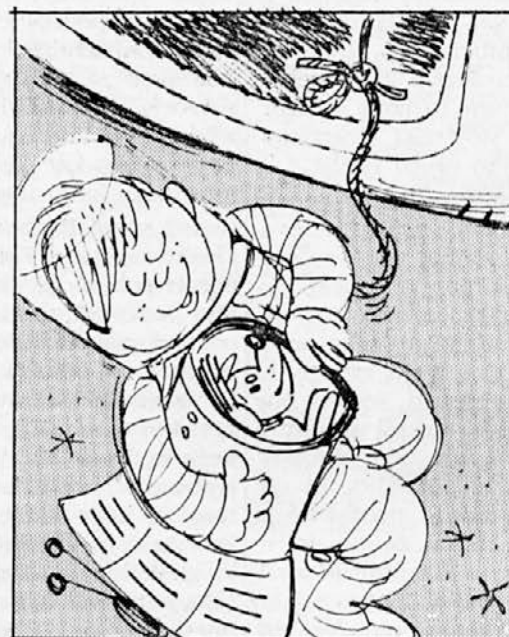
14. Čuteče Uršino srce se je zganilo. »Uboგი
kuža!« je vzkljknila. »Gotovo ima defekt! Re-
šimo ga!«

V ladjici je bilo bevskal eden tistih psič-
kov, ki jih trdosrčni znanstveniki pošiljajo
na dolgo pot, ne da bi pomislili, da je psič-
kom rado dolgčas in da jih je strah.

»Da, vzeli bomo psa v ladjo!« se je stri-
njal z Urško Gregor. »Blaž, pripravi se na
reševanje!« je ukazal.

Blaž si je poveznil kozarec na glavo. Čez
pas se je povezal z vrvjo za perilo in Gre-
gor je zapeljal k nasedli ladjici, kolikor se
je najbližje daro. Urška je odvila šipo na
vratih.

Blaž je zakrilil v praznino, psicek je po-
mahal z repom, toda šment! Vrv je bila pre-
kratka!

Težavo je premagala Urška. Odvezala je
vrč s kosmiči in dodala še to vrvičo. Kuža
se je znašel v varnih Blaževih rokah.